

Nr 22.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 7 mars 1913.
” ” ” i Andra kammaren den 8 mars 1913.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående anordnande av tillsyn över förvaltningen av donerade medel och stiftelser.

(Lagutskottets utlåtande nr 6.)

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har av enskild motionär hemställts, att Riksdagen ville i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under förnyad omprövning frågan om anordnande av tillsyn från statens sida över vården och förvaltningen av donerade medel och stiftelser samt för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser i ämnet.

I skrivelse den 8 maj 1897 anhöli Riksdagen, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till sådana åtgärder, som kunde finnas nödiga för åstadkommande av kontroll över vården och förvaltningen av fromma stiftelser inom landet.

De förslag till lagstiftning i ämnet, som i anledning av denna riksdagsskrivelse utarbetats, hava emellertid hittills icke föranlett till något resultat. Detta gäller även om det senaste den 21 december 1903 avgivna förslaget till »lag om offentligen erkända stiftelser», vilket förslag avsåg ej blott att åvägabringa mera fullständiga och tidsenliga bestämmelser om tillsyn å stiftelsers förvaltning än de hittills gällande, utan även och i främsta rummet att i allmänna privaträttsliga stadganden skapa erforderlig grundval för dylika bestämmelser.

Det synes ovedersägligt, att, såsom i 1897 års riksdagsskrivelse framhålles, ett synnerligen stort behov föreligger att åstadkomma en

bättre tillsyn öfver donationer och stiftelser. Antalet och omfattningen av dylika ökas, såsom känt är, väsentligt år efter år. Enligt sammandrag av Konungens befallningshavandes femårsberättelser för åren 1901—1905 — de senaste bearbetade uppgifter i ämnet, som äro tillgängliga — hade antalet fromma stiftelser, för vilka redogörelse där lämnats, vuxit till 10,810, därav dock 553 sjuk- och begravningskassor; och deras kapitalbehållning utgjorde 404,403,269 kronor, i vilket belopp ingick fast egendom till ett värde av 59,809,153 kronor. Rörande ett stort antal av dessa stiftelser kan med all säkerhet sägas, att det icke är tillfredsställande sörjt för tillsynen om deras förvaltning och användning för de avsedda syftemålen. De mer eller mindre allmänna föreskrifter, som härom finnas, äro alldeles otillräckliga eller otidsenliga samt sakna därför snart sagt all betydelse.

Med hänsyn härtill och till det läge, vari frågan numera kommit, synes Riksdagen skäl föreligga, att densamma å nyo till behandling upptages. Och det synes därvid böra göras till föremål för förnyad undersökning, huruvida icke, därest svårighet skulle möta att samtidigt ordna stiftelsernas privaträttsliga ställning på ett allmängiltigt sätt, det mest trängande behovet, nämligen av en mera tillfredsställande kontroll och tillsyn över stiftelsernas förvaltning och användning för sitt syftemål, skulle även därförutan kunna, åtminstone tills vidare, tillgodoses. Huru en sådan kontroll må kunna anordnas, läser icke nu ankomma på Riksdagen att närmare angiva; i tillämpliga avseenden torde redan föreliggande förslag i de delar, som röra tillsynen och kontrollen, kunna läggas till grund. Riksdagen vill emellertid, i likhet med vad i 1897 års riksdagsskrivelse i viss mån ägt rum, som sin mening uttala, att denna kontroll icke synes böra givas större omfattning, än som befinnas av ändamålet med densamma och således icke ingripa i handhavandet av stiftelsens medel och de åtgärder, som av dess förvaltning vidtagas, i annat fall, än där detta av nyssberörda ändamål påkallas.

På grund av vad sålunda anförts, får Riksdagen hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under förnyad omprövning frågan om anordnande av kontroll från statens sida över vården och förvaltningen av donerade medel och stiftelser samt för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser i ämnet.

Stockholm den 8 mars 1913.

Med undersåtlig vördnad.